

Leesclub 158: Verleden & herinnering

Vallen is als vliegen
van Manon Uphoff

Spelregels

In deze leesclub discussieer je met een groepje van 4 tot 6 lezers over *Vallen is als vliegen* van Manon Uphoff. Je doet dat aan de hand van kaartjes met vragen over de tekst. De leesclub begint met een korte inleiding, die een van de spelers voorleest. Daarna volgen 4 rondes:

- 1 Ronde 1 bestaat uit 5 quizvragen over de tekst. Een van de spelers leest de vragen voor en alle spelers (inclusief voorlezer) schrijven hun antwoorden op een blaadje. Na het omdraaien van de laatste vraag verschijnen de juiste antwoorden in beeld. Daarna berekent iedereen zijn score.
- 2 Ronde 2 is een algemeen vragenrondje over de tekst: de spelers benoemen om de beurt wat ze onduidelijk vonden en proberen samen een antwoord te vinden. Als de grootste onduidelijkheden opgelost zijn, begint ronde 3.
- 3 Degene met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje van de discussievragen omdraaien van een stapel naar keuze. Hij of zij geeft antwoord op de vraag, waarna de rest mag reageren. Vervolgens kiezen de overige spelers om de beurt een kaartje van een van beide stapels. Als een discussievraag herhaalt wat eerder in het gesprek al aan bod gekomen is, mag de speler die aan de beurt is een volgende kaart omdraaien. Dit gaat zo door totdat alle kaartjes omgedraaid zijn.
- 4 Aan het einde van de discussie komen de spelers samen tot een oordeel over de tekst. In ronde 4 geven ze een oordeel uitgedrukt in sterren en motiveren zij hun keuze.

Deze leesclub werd ontwikkeld door de redactie van LitLab, een digitaal laboratorium voor literatuuronderzoek op de middelbare school. Ga voor meer lesmateriaal naar www.litlab.nl. Een docentenhandleiding en een didactische verantwoording van deze werkvorm zijn beschikbaar via www.litlab.nl/docenten.

Deze leesclub is gratis beschikbaar onder de Creative Commons licentie 'NaamsvermeldingNietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Internationaal'.

Vallen is als vliegen

Inleiding

“En hier ben ik, kruipend naar die plek die tot vandaag zijn angstparfum van gele orchidee, passiebloem en mest uitwasemt, in een poging te aanschouwen wat ik daar geweest ben: het laatste poppetje in de matroesjka, met de scheef geschilderde kommaogjes, het poppetje dat je niet kan openen.” (p. 103)

De plotselinge dood van een halfzus dwingt de hoofdpersoon het verleden van het gezin onder de loep te nemen. Iets wat al jaren onder haar huid gekropen was en haar nu ook een crisis in het schrijven bracht én in haar relatie. Ze probeert grip te krijgen op haar jeugd en de rol van de Minotaurus, haar vader.

In *Vallen is als vliegen* krijgt Manon Uphoff het voor elkaar om de lezer als een soort (onwillige) getuige en bijna zelfs medeplichtige deel te laten nemen aan dit verhaal. Het ongemak is voelbaar in de taal en in het onderwerp. De roman nodigt je uit en moedigt je aan om je te verdiepen in een andere wereld dan de jouwe.

Ronde 1: Quiz

Draai de 5 kaartjes met quizvragen een voor een om en noteer allemaal het antwoord op een blaadje.

Ronde 2: Vragenrondje

Wat vond je onduidelijk in *Vallen is als vliegen*, wat begreep je niet zo goed? Formuleer om de beurt een vraag over de tekst en probeer samen tot een antwoord te komen.

Ronde 3: Discussievragen

De speler met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje omdraaien van een van de twee stapels met discussievragen.

Ronde 4: Oordeel

Geef *Vallen is als vliegen* samen een waardering uitgedrukt in sterren. Beargumenteer vervolgens jullie keuze. Wat vonden jullie goed en wat juist minder goed? Heeft de discussie jullie individuele oordeel veranderd, en zo ja, hoe? Probeer voorbeelden en argumenten te halen uit jullie reacties op de discussievragen

Vraag 1

Hoe noemt de verteller zichzelf?

Vraag 2

Hoe sterft Henne Vuur?

Vraag 3

Welk sprookjesboek kreeg de verteller ooit van haar vader?

Vraag 4

Hoeveel kinderen heeft Anna Alida, de moeder van de hoofdpersoon?

Vraag 5

Wie is de Minotaurus?

Antwoorden

- 1 'Ondergetekende' (MM)
- 2 Ze valt van de trap
- 3 De sprookjes van hans Christian Andersen
- 4 Acht
- 5 Henri Elias Henrikus Holbein, de (stief)vader

Vraag

3

Vraag

2

Vraag

1

Antwoorden

Vraag

5

Vraag

4

Grenzen der herkenning? 1

In het eerste hoofdstuk geeft de ik-persoon aan dat ze dit gruwelijke verhaal wel móét vertellen. Wat was de aanleiding en de noodzaak voor haar?

Grenzen der herkenning? 2

Waarom kan schrijven helpen om iets moeilijks te verwerken, denk je?

Grenzen der herkenning? 3

In hoeverre zie jij de vader (HEHH) als monster en in hoeverre als mens? Leg dat uit aan de hand van een aantal voorbeelden in het boek.

Grenzen der herkenning? 4

Waarom is de hoofdpersoon bang dat ze een oneerlijke versie van het verhaal vertelt?

Grenzen der herkenning? 5

Denk jij dat Anna Alida wel of niet geweten heeft van het misbruik? Leg dat uit aan de hand van een aantal voorbeelden in het boek.

Grenzen der herkenning? 6

Het boek begint met een motto uit het tweede deel van het boek *Faust*. Daarin eindigt een carnaval-achtige situatie in paniek en geweld. Waarom is voor dit motto gekozen, denk je?

Grenzen der herkenning? 7

Schaamte is een belangrijk thema in dit boek. Hoe komt dat thema tot uiting?

Grenzen der herkenning? 8

Het kunstwerk op de kaft is gemaakt door Manon Uphoff zelf. Wat betekent het, denk je? Leg uit hoe dat kunstwerk met het verhaal te maken heeft.

Grenzen der herkenning?

3

Grenzen der herkenning?

2

Grenzen der herkenning?

1

Grenzen der herkenning?

6

Grenzen der herkenning?

5

Grenzen der herkenning?

4

Grenzen der herkenning?

8

Grenzen der herkenning?

7

Stof tot nadenken? 1

Wat betekent de titel *Vallen is als vliegen*? Op welk moment in het boek komt de betekenis van de titel het meest naar voren?

Stof tot nadenken? 2

Wat betekent het gedicht *Songs for Herring* in het eerste hoofdstuk? En waarom wordt het gedicht naast het verhaal geschreven, denk je?

Stof tot nadenken? 3

Waarom zet de hoofdpersoon zichzelf neer als dader? Welk effect heeft dat voor jou op de waardering van het verhaal?

Stof tot nadenken? 4

Uphoff gebruikt sprookjes, mythes en andere genres om het verhaal over misbruik te vertellen. Waarom houdt ze zich niet gewoon aan de biografische feiten, denk je?

Stof tot nadenken? 5

Is een verhaal dat zo is gebaseerd op werkelijke gebeurtenissen nog wel een roman te noemen? Licht je antwoord toe.

Stof tot nadenken? 6

Waarom wordt HEHH de Minotaurus genoemd?

Stof tot nadenken? 7

‘Planeten worden niet geboren, ze barsten met geweld tot bestaan.’ (p.189). Wat wordt hiermee bedoeld?

Stof tot nadenken? 8

Het citaat in de inleiding is door Tzum verkozen tot mooiste zin uit 2020. Begrijp je die keuze? Licht je antwoord toe.

Stof tot nadenken?

3

Stof tot nadenken?

2

Stof tot nadenken?

1

Stof tot nadenken?

6

Stof tot nadenken?

5

Stof tot nadenken?

4

Stof tot nadenken?

8

Stof tot nadenken?

7